

ماده ۶ - واگذاری اراضی موضوع قانون برای مصارف و مؤسسات عام المنفعه و دولتی شامل گورستان، غسلخانه، مدارس، دانشگاه‌ها، مسجد، میدان‌های آموزشی و حفاظتی ارتش، ساختمان ادارات دولتی و وابسته به دولت (به استثنای تأسیساتی که جنبه انتفاعی دارد) راهدارخانه‌ها، راه‌ها و حریم راه‌ها، قرارگاه‌های پلیس راه، ترمینال‌ها، فرودگاه‌ها و سایر تأسیسات مربوط به امور ارتباطی، بنیادهای مسکن دولتی و رسمی با شرط ایجاد مسکن برای طبقه کم‌درآمد، پارک‌ها، فضای سبز، نهالستان، گردشگاه و تفرجگاه‌های عمومی، جنگل‌کاری به وسیله بخش خصوصی، بیمارستان، آسایشگاه و سایر تأسیسات رفاهی و بهداشتی و ورزشی دولتی به تناسب طرح و به تشخیص کمیسیون ماده ۱۲ مجاناً واگذار می‌گردد.

ماده ۷ - اراضی مورد احتیاج برای اجرای طرح‌ها و برنامه‌های پژوهشی، آموزشی، نمایشی، حفاظت خاک و تقویت شن‌های روان، ایجاد مزارع و مؤسسات تولید بذر و نهال و سایر برنامه‌های مرتبط با وظایف وزارت کشاورزی و عمران روستایی و مؤسسات وابسته‌اش شمول این ماده قانون مستثنا بوده و با تصویب وزیر کشاورزی و عمران روستایی تعیین و اختصاص داده می‌شود.

ماده ۸ - واگذاری اراضی به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی برای مصارف مرتبط با وظایف آن‌ها حداکثر تا ۳۰ هکتار در هر استان مجانی و مازاد بر آن برحسب تعرفه بند ب آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون به صورت اجاره واگذار می‌گردد.

ماده ۹ - شهرداری‌ها، فرمانداری‌ها و استانداری و بخش‌داری‌ها در سطح هر استان بر روی هم از ۳۰ هکتار اراضی مجانی استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۰ - شهربانی‌ها، ژاندارمری‌ها، مراکز سپاه پاسداران و تأسیسات ارتش در هر استان (علاوه بر فضای آموزشی و حفاظتی که قبلاً مجانی اعلام گردیده است) بر روی هم از ۳۰ هکتار اراضی استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۱ - واگذاری قطعی اراضی موضوع قانون به مؤسسات و سازمان‌های مشمول این ماده منوط به اتمام برنامه مصوب است مگر در مورد مؤسساتی که به موجب قانون خاص ملزم به خرید و یا در اختیار گرفتن قطعی اراضی برای انجام امور مرتبط با وظایف مصوب شده باشند. در مورد این‌گونه مؤسسات و سازمان‌ها برحسب تقاضا و با رعایت شرایط، ارضی قطعاً واگذار می‌گردد.

ماده ۱۲ - تشخیص کمیسیون ماده ۱۲ در مورد میزان اجاره‌بها و صورت مجلس واگذاری اراضی برای تنظیم سند اجاره مستند می‌باشد.

◀ لایحه قانونی راجع به رفع تجاوز و جبران خسارات وارده به املاک مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۷

ماده واحده - در دعاوی راجع به رفع تجاوز و قلع ابنیه و مستحدثات غیرمجاز در املاک مجاور هرگاه محرز شود که طرف دعوی یا ایادی قبلی او قصد تجاوز نداشته و در اثر اشتباه در محاسبه ابعاد یا تشخیص موقع طبیعی ملک یا پیاده کردن نقشه ثبتی یا به علل دیگری که ایجادکننده بناء یا مستحدثات از آن بی‌اطلاع بوده تجاوز واقع شده و میزان ضرر مالک هم با مقایسه با خساراتی که از خلع ید و قلع بناء و مستحدثات متوجه طرف می‌شود به نظر دادگاه نسبتاً جزئی باشد، در صورتی که طرف دعوی قیمت اراضی مورد تجاوز را طبق نظر کارشناس منتخب دادگاه تودیع نماید دادگاه حکم

به پرداخت قیمت اراضی و کلیه خسارات وارده و اصلاح اسناد مالکیت طرفین دعوی می‌دهد در غیر این صورت حکم به خلع ید و قلع بناء مستحذات غیرمجاز داده خواهد شد.

تبصره ۱ - منظور از قیمت اراضی در این ماده بالاترین قیمت آن از تاریخ تجاوز تا تاریخ صدور حکم خواهد بود.

تبصره ۲ - در صورتی که تجاوز به اراضی مجاز موجب کسر قیمت باقی مانده آن نیز بشود در احتساب ضرر مالک اراضی، منظور خواهد شد.

تبصره ۳ - مقررات این قانون نسبت به دعاوی مطروحه‌ای که تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به حکم قطعی منتهی نشده لازم‌الرعایه است و هرگاه حکم قطعی صادر شده و اجرا نشده باشد ذی‌نفع می‌تواند با استناد باین قانون ظرف مدت دو ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تقاضای اعاده دادرسی نماید.

◀ **لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی^۱**

ماده ۱ - هرگاه برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی وزارتخانه‌ها یا مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت، همچنین شهرداری‌ها و بانک‌ها و دانشگاه‌های دولتی و سازمان‌هایی که شمول قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام باشد و از این پس «دستگاه اجرایی» نامیده می‌شوند، به اراضی، ابنیه، مستحذات، تأسیسات و سایر حقوق مربوط به اراضی مذکور متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی نیاز داشته باشند و اعتبار آن قبلاً وسیله «دستگاه اجرایی» یا از طرف سازمان برنامه و بودجه تأمین شده باشد «دستگاه اجرایی» می‌تواند مورد نیاز را مستقیماً یا به‌وسیله هر سازمان خاصی که مقتضی بداند بر طبق مقررات مندرج در این قانون خریداری و تملک نماید.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۸/۰۲/۰۲) - در مواردی که اسناد یا اقدامات دستگاه‌های اجرایی مبنی بر مالکیت قانونی (اعم از این که به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار شده یا نشده باشد) به موجب احکام لازم‌الاجرا قضایی ابطال گردیده یا می‌گردد، دستگاه مربوطه موظف است املاک یاد شده را به مالک آن مسترد نماید لکن چنانچه در اثر ایجاد مستحذات یا قرار گرفتن اراضی مذکور در طرح‌های مصوب، استرداد آن به تشخیص مرجع صادرکننده حکم متعذر باشد دستگاه اجرایی ذی‌ربط می‌تواند با تأمین اعتبار لازم نسبت به تملک این قبیل املاک مطابق این قانون اقدام نماید. در صورتی که حکم دادگاه مبنی بر خلع ید یا قلع و قمع صادر شده باشد دادگاه مزبور با درخواست دستگاه اجرایی دستور توقف اجرای حکم مزبور را صادر و دستگاه اجرایی ذی‌ربط موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ صدور دستور موقت نسبت به پرداخت یا تودیع قیمت روز املاک یادشده اقدام نماید.

ماده ۲ - برنامه‌های مذکور در ماده یک شامل برنامه‌هایی است که اجرای آن برای امور عمومی و امنیتی «دستگاه اجرایی» لازم و ضروری باشد. ضرورت اجرای طرح باید به تایید و تصویب بالاترین مقام اجرایی «دستگاه اجرایی» برسد.